

NAJWYŻSZA IZBA KONTROLI

Delegatura w Krakowie

LKR.410.022.02.2021

Pan Jacek Migacz
Wójt Gminy Grybów
ul. Jakubowskiego 35
33-330 Grybów

WYSTĄPIENIE POKONTROLNE

P/21/006 - Finansowanie zadań oświatowych realizowanych przez jednostki samorządu terytorialnego

I. Dane identyfikacyjne

Jednostka kontrolowana	Urząd Gminy Grybów, ul. Jakubowskiego 33, 33-330 Grybów (<i>Urząd lub Gmina</i>)
Kierownik jednostki kontrolowanej	Jacek Migacz, Wójt Gminy Grybów, od 22 listopada 2018 r. do obecnie (<i>Wójt</i>) W okresie objętym kontrolą funkcję kierownika jednostki poprzednio pełnił Piotr Krok, Wójt Gminy Grybów, od 29 listopada 2014 r. do 21 listopada 2018 r.
Zakres przedmiotowy kontroli	1. Zapewnienie przez jednostkę samorządu terytorialnego warunków realizacji zadań oświatowych. 2. Finansowanie zadań oświatowych.
Okres objęty kontrolą	Od 1 stycznia 2017 r. do 30 września 2021 r. oraz z wykorzystaniem dowodów sporządzonych przed tym okresem.
Podstawa prawna podjęcia kontroli	art. 2 ust. 2 ustawy z dnia 23 grudnia 1994 r. o Najwyższej Izbie Kontroli ¹
Jednostka przeprowadzająca kontrolę	Najwyższa Izba Kontroli Delegatura w Krakowie
Kontroler	Paweł Karbownik, specjalista kontroli państwowej, upoważnienie do kontroli nr LKR/104/2021 z 10.09.2021 r. oraz LKR/108/2021 z 20.09.2021 r. (akta kontroli str.1-2)

II. Ocena ogólna² kontrolowanej działalności

OCENA OGÓLNA W latach 2017-2021 (do 30 września) Gmina Grybów zapewniała warunki do realizacji zadań oświatowych.

Wójt terminowo przekazywał informacje o stanie realizacji zadań oświatowych Radzie Gminy Grybów. Urząd prawidłowo wypełniał obowiązki w zakresie weryfikacji danych zgromadzonych w Systemie Informacji Oświatowej (SIO) o liczbie uczniów. Wszystkim chętnym dzieciom zapewniono miejsca w placówkach wychowania przedszkolnego zgodnie z art. 31 ust. 10 ustawy z dnia 14 grudnia 2016 r. Prawo oświatowe³.

Gmina rzetelnie i zgodnie z obowiązującymi przepisami gospodarowała środkami na zadania oświatowe. W uchwałach budżetowych prawidłowo planowano dochody z tytułu części oświatowej subwencji ogólnej oraz rezerwy części oświatowej subwencji ogólnej. W budżecie Gminy zapewniono środki na doskonalenie zawodowe nauczycieli w wymaganej wysokości, a w sprawozdaniach budżetowych prawidłowo wykazywano dane wynikające z ewidencji księgowej. Gmina wykorzystwała skontrolowane dotacje otrzymane z budżetu państwa zgodnie z przeznaczeniem, zwracając terminowo niewykorzystane środki.

Stwierdzone w toku kontroli nieprawidłowości polegające na nieprzeprowadzaniu kontroli w niesamorządowych placówkach oświatowych, którym Gmina udzielała dotacji oraz niepoinformowaniu strony o niezalutwieniu skargi w wymaganym terminie wskazują na niewystarczający nadzór we wskazanych obszarach.

¹ Dz. U. z 2020 r. poz. 1200 ze zm., dalej: *ustawa o NIK*.

² Najwyższa Izba Kontroli formułuje ocenę ogólną jako ocenę pozytywną, ocenę negatywną albo ocenę w formie opisowej. W niniejszym wystąpieniu zastosowano ocenę opisową.

³ Dz. U. z 2021 r. poz. 1082, ze zm., dalej: *ustawa Prawo oświatowe*.

III. Opis ustalonego stanu faktycznego oraz oceny cząstkowe⁴ kontrolowanej działalności

OBSZAR

1. Zapewnienie przez gminę warunków realizacji zadań oświatowych

Opis stanu faktycznego

1.1. W okresie objętym kontrolą w Gminie nie powołano rady oświatowej, o której mowa w art. 78 i 79 ustawy Prawo oświatowe oraz nie rozważano jej powołania.
(akta kontroli str. 29)

1.2. Wójt terminowo, tj. do 31 października następnego roku, przekazywał Radzie Gminy Grybów informacje o stanie realizacji zadań oświatowych za poprzedni rok szkolny za lata 2017-2020.

(akta kontroli str. 64, 106, 126, 169)

1.3. Do 31 sierpnia 2017 r. Gmina Grybów prowadziła osiem szkół podstawowych, siedem zespołów szkolno-przedszkolnych oraz siedem gimnazjów. Od 1 września 2017 r. Gmina w prowadziła osiem szkół podstawowych, siedem zespołów szkolno-przedszkolnych oraz sześć gimnazjów, w ramach realizacji zadań własnych. W związku z dostosowaniem się do nowego ustroju szkolnego wprowadzonego ustawą Prawo oświatowe, zostały podjęte zmiany, w wyniku których włączono dotychczasowe publiczne gimnazja do publicznych szkół podstawowych prowadzonych przez Gminę, co miało miejsce w sześciu przypadkach, natomiast zespół szkół, w skład którego wchodziło gimnazjum oraz szkoła podstawowa, został przekształcony w ośmioletnią szkołę podstawową. W wyniku dokonanych zmian, od 1 września 2018 r. w Gminie funkcjonowało piętnaście szkół podstawowych, w tym siedem z oddziałami gimnazjalnymi (do 31 sierpnia 2018 r.) oraz siedem zespołów szkolno-przedszkolnych. Od 1 września 2019 r. Gmina prowadziła osiem szkół podstawowych oraz siedem zespołów szkolno-przedszkolnych.

(akta kontroli str. 28-29, 42-62, 546-556)

1.4. Gmina nie realizowała dodatkowych zadań oświatowych niebędących jej zadaniami własnymi.

(akta kontroli str. 29)

1.5. Gmina była organem rejestrującym dla pięciu placówek niepublicznych, tj. czterech niepublicznych przedszkoli oraz jednego niepublicznego rehabilitacyjnego punktu przedszkolnego.

(akta kontroli str. 170)

1.6. Średnia liczba uczniów w szkołach podstawowych w kolejnych latach kalendarzowych sukcesywnie rosła od 2014 uczniów w 2017 r. do 2630 wg stanu na 30 września 2021 r., przy jednoczesnym zachowaniu średniej liczby uczniów na poziomie 17 w jednym oddziale. W przypadku gimnazjów odnotowano tendencję odwrotną. Średnia liczba uczniów spadła z 833 w 2017 r. do 196 w 2019 r., natomiast nieznacznie wzrosła średnia liczba uczniów przypadających na 1 oddział z 23 w 2017 r. do 24 w 2019 r.

(akta kontroli str. 499)

1.7. Liczba nauczycieli ogółem (średniorocznie w przeliczeniu na jeden etat) zatrudnionych w poszczególnych latach objętych kontrolą zmniejszyła się z 327 w 2017 r. do 309 wg stanu na 30.09.2021, z wyjątkiem 2018 r., w którym

⁴ Oceny cząstkowe to oceny działalności w poszczególnych obszarach badań kontrolnych. Ocena cząstkowa może być sformułowana jako ocena pozytywna, ocena negatywna albo ocena w formie opisowej.

odnotowano niewielki wzrost do poziomu 329. Najliczniejszą grupę w podziale na stopień awansu zawodowego stanowili nauczyciele dyplomowani (od 227 w 2017 r. do 243 w 2021 r.), następnie mianowani (od 31 w 2021 r. do 55 w 2017 r.), kontraktowi (od 30 w 2021 r. do 38 w 2017 r.) oraz stażyści (od 5 w 2021 r. do 10 w 2019 r.).

Liczba uczniów przypadająca na jednego nauczyciela w roku kształtowała się na poziomie 9 osób, z wyjątkiem roku 2020, w którym wynosiła 8 osób.

(akta kontroli str. 500)

1.8. W publicznych szkołach prowadzonych przez Gminę w roku szkolnym 2020/2021 brakowało surdologopedy, który był poszukiwany od maja 2021 na 2 godz. tygodniowo dla jednego dziecka. Do 8 października 2021 r. nie udało się zatrudnić nauczyciela wykwalifikowanego w tej specjalności. Wójt wyjaśnił, że powodami takiego stanu rzeczy była mała liczba godzin, a tym samym brak motywacji dla zatrudnionych na terenie gminy nauczycieli do podjęcia studiów podyplomowych celem uzyskania kwalifikacji do zajmowania przedmiotowego stanowiska oraz względy logistyczne (praca 2 razy w tygodniu po jednej godzinie) i brak opłacalności – w przypadku specjalistów spoza terenu gminy. Dyrektor szkoły uzyskał zgodę Małopolskiego Kuratora Oświaty na objęcie zajęciami specjalistycznymi potrzebującego dziecka przez logopedę posiadającego przygotowanie pedagogiczne.

(akta kontroli str. 517-518)

1.9. Dane przekazywane do SIO przez szkoły były weryfikowane z raportami subwencyjnymi przekazywanymi przez MEN, z zestawieniami zbiorczymi z poszczególnych szkół oraz z raportami zbiorczymi generowanymi w nowym systemie SIO. Dane wprowadzane przez dyrektorów były sprawdzane wg stanu na 30 września danego roku i dotyczyły liczby uczniów, oddziałów, etatów nauczycieli na poszczególnych stopniach awansu zawodowego i na podstawie zawartej umowy oraz orzeczeń o stopniu niepełnosprawności. Urząd weryfikował dane na podstawie arkuszy organizacyjnych szkół, wymiarów uposażeń oraz umów nauczycieli, wykazów dyrektorów szkół z danymi o liczbie uczniów, etatów oraz rodzaju orzeczeń o stopniu niepełnosprawności. Weryfikację odnotowano na wykazach przekazanych przez dyrektorów szkół oraz zestawieniach pracownika Gminy. Wszystkie nieścisłości były na bieżąco weryfikowane i uzgadniane telefonicznie z dyrektorami szkół oraz przedszkoli niepublicznych. Ponadto po zweryfikowaniu i poprawieniu danych były drukowane nowe raporty z systemu SIO. W wyniku weryfikacji danych nie było konieczności skierowania powiadomienia do bazy danych SIO.

(akta kontroli str. 63, 546)

W toku prowadzonych czynności kontrolnych porównano dane zgromadzone w SIO wg stanu na 30 września 2020 r. z danymi wynikającymi z arkuszy organizacyjnych w zakresie informacji dotyczących liczby uczniów i liczby nauczycieli z uwzględnieniem stopnia awansu zawodowego dla pięciu wybranych placówek oświatowych. Jednocześnie przeprowadzono badanie rzetelności danych wprowadzonych do SIO z dokumentacją przedłożoną przez dyrektorów szkół w zakresie danych dotyczących liczby uczniów i liczby etatów nauczycieli według stanu na 30 września 2019 i 2020 roku. Nie stwierdzono rozbieżności pomiędzy danymi wykazanymi w SIO a ostateczną dokumentacją przedłożoną przez dyrektorów szkół, która miała wpływ na wyliczenie subwencji oświatowej.

(akta kontroli str. 783-798)

1.10. W szkołach organizowane były następujące zajęcia dodatkowe: logopedyczne - finansowane ze środków własnych, koła zainteresowań - bezpłatnie, jak również szkolne koła sportowe, na które środki finansowe w części pochodziły z Ministerstwa Kultury Dziedzictwa Narodowego i Sportu, a pozostała część realizowana była bezpłatnie. Gmina zapewniła również bezpłatną naukę języka obcego (poza obowiązkowymi). Bezpłatne zajęcia dodatkowe realizowane były w ramach kształtowania zdolności uczniów wyrażających chęć wzięcia udziału w zajęciach pozalekcyjnych prowadzonych przez nauczycieli, którzy dobrowolnie podjęli się pracy z uczniem. Zarówno Gmina jak i rodzic nie ponosili żadnych kosztów związanych z prowadzeniem tych zajęć.

(akta kontroli str. 1634-1635)

1.11. Wyniki sprawdzianów przeprowadzanych po ósmej klasie szkoły podstawowej były następujące: w roku szkolnym 2018/2019 na 298 uczniów, którzy przystąpili do egzaminu, liczba uczniów, którzy uzyskali wynik w przedziale 99%-50%, wyniosła 166 (55,7%), w roku szkolnym 2019/2020 – na 313 uczniów wynik w przedziale 99%-50% uzyskało 164 uczniów (52,4%), w roku szkolnym 2020/2021 na 269 uczniów, którzy przystąpili do egzaminu, 158 uczniów (58,7%) uzyskało wynik w przedziale 99%-50%. W żadnym roku nie było uczniów ze 100% wynikiem.

Wyniki sprawdzianów przeprowadzanych po ósmej klasie szkoły podstawowej nie były przedmiotem posiedzeń Rady Gminy.

(akta kontroli str. 530, 546)

1.12. Wśród uczniów szkół prowadzonych przez Gminę Grybów w latach 2017-2021⁵ było w sumie 14 laureatów i 33 finalistów olimpiad naukowych. Największą liczbę laureatów olimpiad stanowili uczniowie ze Szkoły Podstawowej Nr 2 w Ptaszkowej – 9 uczniów, natomiast największą liczbę finalistów – uczniowie Szkoły Podstawowej w Białej Niżnej (w tym jeden uczeń oddziału gimnazjalnego) – w sumie 7 uczniów.

(akta kontroli str. 518-519, 542)

1.13. W okresie objętym kontrolą do Urzędu wpłynęła jedna skarga dotycząca nieprawidłowości w zatrudnianiu w Urzędzie Gminy i szkołach. Rada Gminy Grybów uznała skargę za bezzasadną. Osoba składająca skargę została poinformowana o sposobie jej załatwienia, niemniej jednak nie została powiadomiona o niezakończonym skargi w wymaganym terminie, co przedstawiono w sekcji *stwierdzone nieprawidłowości*.

(akta kontroli str. 817-837)

1.14a. Wójt wyjaśnił, że dodatkowym obowiązkiem nałożonym na Gminę w zakresie zadań oświatowych, na które nie zostały przeznaczone środki z budżetu państwa, jest realizacja dodatkowych zajęć wynikających z opinii oraz orzeczeń poradni psychologiczno-pedagogicznej (z wyłączeniem orzeczeń o potrzebie kształcenia specjalnego) zmierzających do zaspokajania indywidualnych potrzeb rozwojowych i edukacyjnych ucznia (tj. wydatki związane z nauczaniem indywidualnym, zindywidualizowana ścieżka kształcenia, zajęcia wyrównawcze, zajęcia logopedyczne indywidualne i grupowe oraz zajęcia korekcyjno-kompensacyjne). I tak liczba orzeczeń i opinii w okresie objętym kontrolą kształtowała się odpowiednio na poziomie: 6 i 266 – w 2017 r., 8 i 331 – w 2018 r., 11 i 354 – w 2019 r., 8 i 336 – w 2020 r. oraz 7 i 391 – w 2021 r. Dodatkowo roczne wydatki ponoszone przez Gminę Grybów na ten cel⁶ stale ulegały zwiększeniu, kształtując

⁵ Tj. w poszczególnych latach, rozumianych jako rok szkolny.

⁶ Dodatkowe wydatki poniesione na podstawie orzeczeń ws. nauczania indywidualnego oraz opinii poradni psychologiczno-pedagogicznej, w tym ws.: zindywidualizowanej ścieżki kształcenia, zajęć wyrównawczych, indywidualnych i grupowych zajęć logopedycznych oraz zajęć korekcyjno-kompensacyjnych.

się łącznie na poziomie: 68.858,52 zł – w 2017 r., 158.255,94 zł – w 2018 r., 361.359,06 zł – w 2019 r., 411.863,37 zł – w 2020 r., 406.366,53 zł – do 30 września 2021 r. W ujęciu rok do roku, wydatki zwiększały się kolejno o: 129,83% (2018/2017), 128,34% (2019/2018), 13,98% (2020/2019).

(akta kontroli str. 519, 761-765)

1.14b. Głównymi czynnikami wpływającymi na zwiększenie wydatków ponoszonych ze środków własnych na zadania oświatowe wskazywanymi przez Wójta były dodatkowe zajęcia związane ze wzrostem liczby opinii z poradni psychologiczno-pedagogicznych (uczniowie mający zalecenia z poradni realizują dodatkowe zajęcia) oraz wydatki związane z:

- prowadzeniem 10-godzinnych przedszkoli (na terenie Gminy funkcjonują cztery przedszkola 10-godzinne);
- utrzymaniem obsługi w szkołach i przedszkolach, wydatki związane z dowozami uczniów do szkół;
- funkcjonowaniem stołówek szkolnych;
- finansowaniem urlopów zdrowotnych dla nauczycieli zgodnie z Kartą Nauczyciela;
- utrzymaniem pomocy nauczyciela;
- liczbą oddziałów, liczbą uczniów w grupach na zajęciach dodatkowych.

(akta kontroli str. 520)

1.14c. Gmina otrzymała od administracji rządowej pomoc rzeczową na funkcjonowanie szkół i przedszkoli w ramach modułu 3 Wieloletniego Rządowego Programu „Posiłek w szkole i w domu”, dotyczącego wspierania w latach 2019-2023 organów prowadzących publiczne szkoły podstawowe w zapewnieniu bezpiecznych warunków nauki, wychowania i opieki przez organizowanie stołówek i miejsc do spożywania posiłków. Gmina doposażyła w sprzęt następujące stołówki:

- w 2019 r. w Szkole Podstawowej w Binczarowej oraz w Zespole Szkolno-Przedszkolnym w Ptaszkowej,
- w 2020 r. w Zespole Szkolno-Przedszkolnym w Krużlowej oraz w Stróżach,
- w 2021 r. w Zespole Szkolno-Przedszkolnym w Kąclowej oraz w Siołkowej (w trakcie realizacji).

(akta kontroli str. 520)

1.14d. W Gminie Grybów, w związku z COVID-19, nie było przypadków związanych zarówno ze zwalnianiem nauczycieli, jak i obniżaniem ich pensum godzin.

(akta kontroli str. 520)

1.14e. W Gminie w trakcie trwania nauki zdalnej występowały sporadyczne przypadki problemów związanych z łączami cyfrowymi, które niwelowane były na bieżąco, nie zakłócając całościowego prowadzenia zajęć. W czasie nauki zdalnej spowodowanej COVID-19 dyrektorzy monitorowali problem wyłączenia cyfrowego dzieci i młodzieży poprzez:

- ciągły kontakt z nauczycielami i wychowawcami, poprzez platformę TEAMS i dziennik elektroniczny, w celu zbierania informacji, czy wszyscy uczniowie uczestniczą w zdalnych zajęciach,
- zbieranie informacji na temat trudności technicznych i sprzętowych występujących w trakcie łączenia się z dziećmi,
- wypożyczanie sprzętu komputerowego (laptopy),
- organizowanie zajęć w szkole,
- bieżące kontakty wychowawców z rodzicami poprzez dziennik elektroniczny.

(akta kontroli str. 520)

1.14f. W Gminie Grybów nie występowały problemy przy realizacji zadań oświatowych. W szkołach, dla których organem prowadzącym jest Gmina, nie prowadzono (i nadal nie prowadzi się) zajęć lekcyjnych w klasach łączonych. Wszelkie działania mające zapobiegać powstaniu problemów były analizowane i rozwiązywane na bieżąco, a nawet z odpowiednim wyprzedzeniem, stosownie do uzyskanych wyjaśnień.

Na posiedzeniach Komisji Oświaty, Kultury i Sportu nie były omawiane problemy oświaty w Gminie przedstawione w tym punkcie.

(akta kontroli str. 521)

1.15-1.16. Gmina zapewniła miejsca w przedszkolach lub oddziałach przedszkolnych przy szkołach podstawowych (zlokalizowanym na terenie Gminy Grybów) wszystkim dzieciom.

(akta kontroli str. 549)

Stwierdzone
nieprawidłowości

W działalności kontrolowanej jednostki w przedstawionym wyżej zakresie stwierdzono następującą nieprawidłowość:

Referat Organizacji i Spraw Obywatelskich Urzędu, który był odpowiedzialny za obsługę kancelaryjno-biurową Rady Gminy, nie poinformował strony o niezłażeniu sprawy w terminie, co było niezgodne z art. 237 § 4 ustawy z dnia 14 czerwca 1960 r. Kodeks postępowania administracyjnego⁷.

Skarga wpłynęła do Urzędu 9 kwietnia 2019 r. Rada Gminy podjęła uchwałę w tym zakresie 15 maja 2019 r., a informację o sposobie załażenia skargi przesłano stronie 20 maja 2019 r., tj. z przekroczeniem maksymalnego terminu jednego miesiąca załażenia skargi określonego w art. 237 § 1 Kpa. Według art. 237 § 4 w razie niezłażenia skargi w terminie stronę należy poinformować o tym fakcie, podając przyczyny zwłoki, wskazując nowy termin załażenia sprawy oraz pouczając o prawie do wniesienia ponaglenia.

Sekretarz Gminy, będąca jednocześnie kierownikiem Referatu Organizacyjnego i Spraw Obywatelskich wyjaśniła, że nie poinformowano strony o niezłażeniu skargi w terminie, z uwagi na nieumyślny brak powiązania (niedopatrzenie) przez pracownika Referatu Organizacyjnego i Spraw Obywatelskich prowadzącego obsługę kancelaryjną Rady Gminy Grybów – terminu na załażenie skargi wynikającego z Kpa z terminem zwołania przez Przewodniczącą Rady sesji Rady, na której skarga była rozpatrywana.

(akta kontroli str. 817-837, 1631)

OCENA CZĄSTKOWA

Gmina zapewniała warunki do realizacji zadań oświatowych. W Urzędzie w prawidłowy i rzetelny sposób weryfikowano i potwierdzano dane zgromadzone w SIO dotyczące liczby uczniów i liczby etatów nauczycieli w prowadzonych szkołach i placówkach oświatowych za lata 2019-2020. Gmina zapewniła wszystkim dzieciom opiekę przedszkolną. Zastrzeżenia Najwyższej Izby Kontroli budzi niepoinformowanie strony o niezłażeniu skargi w wymaganym terminie.

⁷ Dz. U. z 2021 r. poz. 735, ze zm., dalej: Kpa.

2. Finansowanie zadań oświatowych

2.1. W uchwałach budżetowych na poszczególne lata objęte kontrolą Gmina planowała dochody z tytułu części oświatowej subwencji ogólnej⁸ (wraz z rezerwą, z wyłączeniem 2017 r.) w wysokości wynikającej z informacji otrzymanych w tym zakresie od ministra właściwego do spraw finansów publicznych na dany rok, tj.:

- w 2017 r. – 26.841.711 zł, po zmianach 27.267.161 zł,
- w 2018 r. – 28.495.197 zł, po zmianach 28.087.379 zł,
- w 2019 r. – 28.869.570 zł, po zmianach 29.358.534 zł,
- w 2020 r. – 30.268.116 zł, po zmianach 30.216.667 zł,
- w 2021 r. – 31.763.091 zł, po zmianach 31.530.761 zł.

(akta kontroli str. 175-496)

2.2. Gmina otrzymała środki z budżetu państwa i innych źródeł na realizację zadań oświatowych we wskazanej niżej wysokości:

- a) w 2017 r. dochody Gminy na zadania oświatowe ogółem wyniosły 29.259,36 tys. zł (25,13% dochodów ogółem), z czego z tytułu:
  - części oświatowej subwencji ogólnej – 27.267,16 tys. zł (23,42% dochodów ogółem),
  - dotacji z budżetu państwa na zadania oświatowe – 1.992,20 tys. zł (1,71% dochodów ogółem),
- b) w 2018 r. dochody Gminy na zadania oświatowe ogółem wyniosły 30.117,89 tys. zł (24,23% dochodów ogółem), z czego z tytułu:
  - części oświatowej subwencji ogólnej – 28.078,83 tys. zł (22,60% dochodów ogółem),
  - dotacji z budżetu państwa na zadania oświatowe – 2.030,51 tys. zł (1,63% dochodów ogółem),
- c) w 2019 r. dochody Gminy na zadania oświatowe ogółem wyniosły 31.690,09 tys. zł (22,01% dochodów ogółem), z czego z tytułu:
  - części oświatowej subwencji ogólnej – 29.337,91 tys. zł (20,39% dochodów ogółem),
  - dotacji z budżetu państwa na zadania oświatowe – 2.123,20 tys. zł (1,47% dochodów ogółem),
- d) w 2020 r. dochody Gminy na zadania oświatowe ogółem wyniosły 32.459,51 tys. zł (21,19% dochodów ogółem), z czego z tytułu:
  - części oświatowej subwencji ogólnej – 30.182,77 tys. zł (19,73% dochodów ogółem),
  - dotacji z budżetu państwa na zadania oświatowe – 2.242,84 tys. zł (1,46% dochodów ogółem),
- e) według stanu na 30 września 2021 r. dochody Gminy na zadania oświatowe ogółem wyniosły 28.566,98 tys. zł (23,14% dochodów ogółem), z czego z tytułu:
  - części oświatowej subwencji ogólnej – 26.633,65 tys. zł (21,69% dochodów ogółem),
  - dotacji z budżetu państwa na zadania oświatowe – 1.787,35 tys. zł (1,45% dochodów ogółem).

Jak wynika z powyższego, w latach 2017-2020 udział dochodów z tytułu subwencji (łącznie z rezerwą, z wyjątkiem 2017 r.) na zadania oświatowe oraz dotacji z budżetu państwa na zadania oświatowe w dochodach ogółem systematycznie ulegał zmniejszeniu z odpowiednio 23,42% i 1,71% w roku 2017 do 19,73% i 1,46% w roku 2020.

(akta kontroli str. 768)

⁸ Tj. w dziale 758, rozdz. 75801 Część oświatowa subwencji ogólnej dla jednostek samorządu terytorialnego, § 2920 Subwencje ogólne z budżetu państwa.

2.3. W Urzędzie wystąpiła konieczność zwrotu subwencji oświatowej w związku z otrzymaniem jej w wysokości wyższej od należnej. Zgodnie z ustaleniami z audytu Dyrektora Izby Administracji Skarbowej w Krakowie przeprowadzonego w zakresie prawidłowości gospodarowania środkami publicznymi obejmującymi część oświatową subwencji ogólnej, w tym realizację obowiązków związanych z gromadzeniem i przekazywaniem danych stanowiących podstawę jej naliczenia za rok 2017 i 2018, na skutek nieprawidłowych danych wykazanych w systemie informacji oświatowej, odpowiednio według stanu na 30 września 2016 r. i 30 września 2017 r., Gmina otrzymała część oświatową subwencji ogólnej w kwocie wyższej od należnej w wysokości odpowiednio 17.009,99 zł. i 5.378,63 zł. W wyniku dwóch decyzji wydanych przez Ministra Finansów, Funduszy i Polityki Regionalnej w dniu 18 października 2021 r. Gmina dokonała zwrotu nienależnie uzyskanej kwoty części oświatowej subwencji ogólnej za 2017 r. w wysokości 17.010 zł oraz za 2018 r. w wysokości 5.379 zł w dniu 26 października 2021 r.

Część oświatowa subwencji ogólnej (łącznie z rezerwą) w latach 2017-2020 została wykorzystana w całości, natomiast w 2021 r. wg stanu na 30 września – została wykorzystana w 84,93%.

(akta kontroli str. 768, 1639-1640)

2.4a. Gmina na finansowanie zadań oświatowych poniosła wydatki w niżej wskazanych wysokościach:

- a) w 2017 r. wydatki Gminy na zadania oświatowe ogółem wyniosły 35.960,10 tys. zł (31,52% wydatków ogółem), w tym:
  - bieżące – 35.153,05 tys. zł, z czego 25.233,03 tys. zł stanowiły wydatki na wynagrodzenia wraz z pochodnymi,
  - majątkowe – 807,05 tys. zł, z czego wydatki inwestycyjne 626,14 tys. zł, które stanowiły 6,30% wydatków inwestycyjnych Gminy ogółem,
- b) w 2018 r. wydatki Gminy na zadania oświatowe ogółem wyniosły 41.148,86 tys. zł (31,26% wydatków ogółem), w tym:
  - bieżące – 38.340,45 tys. zł, z czego 28.059,49 tys. zł stanowiły wydatki na wynagrodzenia wraz z pochodnymi,
  - majątkowe – 2.808,41 tys. zł, z czego wydatki inwestycyjne 2.499,68 tys. zł, które stanowiły 12,85% wydatków inwestycyjnych Gminy ogółem,
- c) w 2019 r. wydatki Gminy na zadania oświatowe ogółem wyniosły 43.046,54 tys. zł (30,28% wydatków ogółem), w tym:
  - bieżące – 42.754,61 tys. zł, z czego 30.974,60 tys. zł stanowiły wydatki na wynagrodzenia wraz z pochodnymi,
  - majątkowe – 291,93 tys. zł; z czego wydatki inwestycyjne 232,33 tys. zł, które stanowiły 1,61% wydatków inwestycyjnych Gminy ogółem,
- d) w 2020 r. wydatki Gminy na zadania oświatowe ogółem wyniosły 47.689,82 tys. zł (32,58% wydatków ogółem), w tym:
  - bieżące – 44.267,56 tys. zł, z czego 32.052,10 tys. zł stanowiły wydatki na wynagrodzenia wraz z pochodnymi;
  - majątkowe – 3.422,26 tys. zł; z czego wydatki inwestycyjne 3.188,17 tys. zł, które stanowiły 22,70% wydatków inwestycyjnych Gminy ogółem,
- e) według stanu na 30 września 2021 r. wydatki Gminy na zadania oświatowe ogółem wyniosły 40.769,46 tys. zł (34,50% wydatków ogółem), w tym:
  - bieżące – 35.929,97 tys. zł, z czego 26.447,46 tys. zł stanowiły wydatki na wynagrodzenia wraz z pochodnymi,

- majątkowe – 4.839,49 tys. zł, z czego wydatki inwestycyjne były równe wydatkom majątkowym i stanowiły 25,99% wydatków inwestycyjnych Gminy ogółem.

Na zadania oświatowe przeznaczono 100% otrzymanej części oświatowej subwencji ogólnej.

(akta kontroli str. 535, 768)

2.4b. W okresie od 1 stycznia 2018 r. do 30 września 2021 r. Gmina otrzymała środki z rezerwy części oświatowej subwencji ogólnej w łącznej kwocie 117.702 zł (w 2017 r. Gmina nie otrzymała środków pochodzących z rezerwy), które zostały ujęte w dochodach budżetu gminy, w tym

- na rok 2018 przyznano 8.554 zł, z przeznaczeniem na dofinansowanie wyposażenia szkół podstawowych w pomoce dydaktyczne niezbędne do realizacji podstawy programowej z przedmiotów przyrodniczych;
- na lata 2019-2021 (wg stanu na 30 września) przyznano, odpowiednio: 8.833 zł, 11.912 zł i 54.631 zł, z przeznaczeniem na dofinansowanie wyposażenia w pomoce dydaktyczne niezbędne do realizacji podstawy programowej z przedmiotów przyrodniczych w publicznych szkołach podstawowych oraz odpowiednio na rok 2019 kwotę 11.786 zł i na rok 2020 kwotę 21.986 zł, z przeznaczeniem na dofinansowanie kosztów związanych z wypłatą odpraw dla zwalnianych nauczycieli w szkołach i placówkach oświatowych albo przechodzących na emeryturę.

W latach 2018-2020 środki z rezerwy zostały wykorzystane w całości.

(akta kontroli str. 266, 269, 321, 324, 336, 339, 401, 405, 423, 486, 490)

2.4c. Gmina otrzymała i wydatkowała środki pochodzące z dotacji z budżetu państwa na zadania oświatowe z przeznaczeniem na:

- zadania inwestycyjne szkół i placówek oświatowych – w 2018 r. kwota wydatkowana 208,36 tys. zł, w 2019 r. kwota otrzymana 208,36 tys. zł (refinansowanie z PFRON);
- wspieranie edukacji na obszarach wiejskich – w 2017, 2019 i 2020 r. łącznie: kwota otrzymana – 271,12 tys. zł, kwota wydatkowana – 259,04 tys. zł;
- wdrażanie reformy systemu oświaty, wyrównywanie szans edukacyjnych oraz zapewnienie kształcenia praktycznego – w latach 2017-2019 i 2021 (do 30 września) łącznie kwota otrzymana i wydatkowana 456,48 tys. zł;
- dofinansowanie zadań w zakresie wychowania przedszkolnego – w latach 2017-2021 (do 30 września), łącznie: kwota otrzymana 4.761,26 tys. zł, wydatkowana 4.731,94 tys. zł;
- sfinansowanie kosztu zakupu podręczników, materiałów edukacyjnych i materiałów ćwiczeniowych - w latach 2017-2021 (do 30 września), łącznie: kwota otrzymana – 1.610,79 tys. zł, kwota wydatkowana – 1.547,99 tys. zł;
- dofinansowanie świadczeń pomocy materialnej o charakterze socjalnym dla uczniów – w latach 2017-2021 (do 30 września), łącznie: kwota otrzymana – 3.238,73 tys. zł, kwota wydatkowana – 3180,65 tys. zł.

Wykorzystanie dotacji otrzymanych z budżetu państwa na zadania oświatowe zostało zbadane na próbie czterech tytułów i 5 dotacji⁹, tj.:

- zadania inwestycyjne szkół i placówek oświatowych na podstawie art. 42 ust. 2 pkt 2 ustawy z dnia 13 listopada 2003 r. o dochodach jednostek samorządu terytorialnego¹⁰ w roku 2018/2019 (wydatkowana kwota dotacji: 208,36 tys. zł, wykorzystanie 100%);

⁹ Badaniem objęto wnioski, umowy, sprawozdania z rozliczenia dotacji oraz faktury.

¹⁰ Dz. U. z 2021 r. poz. 1672, ze zm., dalej: *ustawa o dochodach jst.*

- wdrażanie reformy systemu oświaty, wyrównywanie szans edukacyjnych oraz zapewnienie kształcenia praktycznego na podstawie art. 42 ust. 2 pkt 4 ustawy o dochodach jst w roku 2019 dla dwóch dotacji (wydatkowana kwota dotacji łącznie: 198,48 tys. zł, wykorzystanie 100% w obu przypadkach);
- dofinansowanie zadań w zakresie wychowania przedszkolnego na podstawie art. 53 ust. 1 ustawy z 27 października 2017 r. o finansowaniu zadań oświatowych¹¹ w roku 2020 (wydatkowana kwota dotacji: 1.007,42 tys. zł, wykorzystanie 99,33%),
- sfinansowanie kosztu zakupu podręczników, materiałów edukacyjnych i materiałów ćwiczeniowych na podstawie art. 55 ust. 3 ustawy o fzo (przed 1 stycznia 2018 r. art. 14d ustawy z dnia 7 września 1991 r. o systemie oświaty¹²) w roku 2017 (wydatkowana kwota dotacji: 409,31 zł, wykorzystanie – 98,33%).

W wyniku analizy ww. dotacji ustalono w szczególności, że:

- dotacja otrzymana w 2019 r. na zadania inwestycyjne szkół i placówek oświatowych z Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Nowym Sączu ze środków PFRON w ramach „Programu wyrównywania różnic między regionami III w 2018 r.” została wykorzystana na refinansowanie kosztów zakupu autobusu do przewozu dzieci niepełnosprawnych na zajęcia szkolne oraz rehabilitację; dotację wykorzystano w całości;
- w 2019 r. Gmina w ramach wdrażania reformy systemu oświaty, wyrównywania szans edukacyjnych oraz zapewnienia kształcenia praktycznego otrzymała dwie dotacje, tj. dotację na zakup pomocy dydaktycznych w związku z Rozporządzeniem Rady Ministrów z dnia 19 lipca 2017 r. w sprawie szczegółowych warunków, form i trybu realizacji Rządowego programu rozwijania szkolnej infrastruktury oraz kompetencji uczniów i nauczycieli w zakresie technologii informacyjno-komunikacyjnych – „Aktywna tablica”, która została wykorzystana w całości na zakup łącznie 24 interaktywnych monitorów dotykowych o przekątnej ekranu co najmniej 55 cali oraz dotację na zakup książek do bibliotek szkolnych w związku z Rozporządzeniem Rady Ministrów z dnia 26 listopada 2019 r. w sprawie szczegółowych warunków, form i trybu realizacji Priorytetu 3 „Narodowego Programu Rozwoju Czytelnictwa” dotyczącego wspierania w latach 2016-2020 organów prowadzących szkoły oraz biblioteki pedagogiczne w zakresie rozwijania zainteresowań uczniów przez promocję i wspieranie czytelnictwa dzieci i młodzieży, w tym zakup nowości wydawniczych – w całości wykorzystaną na zakup łącznie 2063 książek;
- dotacja otrzymana w 2020 r. na dofinansowanie zadań w zakresie wychowania przedszkolnego na podstawie art. 53 ust. 1 ustawy o fzo, została wykorzystana na realizację zadań w zakresie wychowania przedszkolnego (dzieci w wieku do 5 lat), niewykorzystana kwota dotacji została zwrócona terminowo,
- dotacja otrzymana w 2017 r. na sfinansowanie kosztu zakupu podręczników, materiałów edukacyjnych i materiałów ćwiczeniowych na podstawie rozporządzenia Ministra Edukacji Narodowej z dnia 16 marca 2017 r. w sprawie udzielania dotacji celowej na wyposażenie szkół w podręczniki, materiały edukacyjne i materiały ćwiczeniowe, została wykorzystana zgodnie z przeznaczeniem, a niewykorzystana kwota dotacji została zwrócona terminowo.

(akta kontroli str. 769, 1750-1754)

¹¹ Dz. U. z 2021 r. poz. 1930, dalej: *ustawa o fzo*.

¹² Dz. U. z 2021 r. poz. 1915.

2.4d. W latach 2017-2021 Gmina nie prowadziła szkół i/lub placówek, których prowadzenie nie należy do jej zadań własnych, tj. na podstawie porozumień z innymi jednostkami samorządu terytorialnego lub właściwym ministrem.

(akta kontroli str. 775)

2.4e. W 2019 r. Gmina otrzymała 208, 36 tys. zł ze środków PFRON, co szczegółowo przedstawiono w punkcie 4c.

2.4f. Gmina na realizację zadań oświatowych przeznaczyła z własnych środków w 2017 r. 6.700,74 tys. zł, w 2018 r. 10.822,61 tys. zł, w 2019 r. 11.564,81 tys. zł, w 2020 r. 15.230,31 tys. zł oraz 12.202,48 tys. zł – do 30 września 2021 r. Udział środków własnych w ogóle wydatków ponoszonych przez Gminę na zadania oświatowe wynosił w kolejnych latach odpowiednio: 18,63%, 26,3%, 26,87%, 31,94% oraz 29,93%.

Środki subwencji oświatowej nie pokrywały w pełni wydatków oświatowych Gminy. Udział procentowy subwencji oświatowej (liczony łącznie z rezerwą) w wydatkach na zadania oświatowe ogółem w poszczególnych latach kształtował się na poziomie: 75,83% w 2017 r., 68,26% w 2018 r., 68,20% w 2019 r., 63,36% w 2020 r. i 65,69% wg stanu na 30 września 2021 r. Wójt wyjaśnił, że nie można jednoznacznie stwierdzić, jakie zadania oświatowe finansowane były ze środków własnych, a jakie pokrywane ze środków subwencji oświatowej. Kryteria podziału części oświatowej subwencji ogólnej wskazują, że podział części oświatowej jest dokonywany z przeznaczeniem na finansowanie wydatków bieżących. Środki pochodzące z subwencji oświatowej wpływają do budżetu gminy w wysokości 1/12 części co miesiąc i są przekazywane do budżetów szkół według zapotrzebowania, z kolei różnica wynikająca z bieżących potrzeb w danym miesiącu pokrywana jest ze środków własnych. Jednocześnie w Gminie nie jest prowadzona odrębna ewidencja tych środków, gdyż nie są to środki „znanzone” (jak w przypadku dotacji).

(akta kontroli str. 770, 775-782)

2.5. Gmina ponosiła następujące wydatki na wynagrodzenia nauczycieli: w 2017 r. – 17.984,64 tys. zł, w 2018 r. – 19.969,63 tys. zł, w 2019 r. – 22.075,33 tys. zł, w 2020 r. – 22.963,49 tys. zł, natomiast do 30 września 2021 r. wydatki te wyniosły 18.417,06 tys. zł. W ujęciu procentowym największą grupę wydatków stanowiły wynagrodzenia dla nauczycieli dyplomowanych od 77,14% w 2017 r. do 82,23% w 2020 r. i 82,83% na 30 września 2021 r., przy jednoczesnym wzroście średniej liczbie nauczycieli i wychowawców w roku kalendarzowym (w przeliczeniu na 1 etat), tj. od 227,36 w 2017 r. do 258,47 – na 30 września 2021 r. Kolejną grupę wydatków stanowiły wynagrodzenia nauczycieli mianowanych, których udział procentowy w całości wydatków na wynagrodzenia nauczycieli wynosił od 12,90% w 2017 r. do 8,12% w 2020 r., przy jednocześnie spadającej średniej liczbie nauczycieli i wychowawców w roku kalendarzowym (w przeliczeniu na jeden etat), tj. od 50,01 w 2017 r. do 33,74 w 2020 r.; według stanu na 30 września 2021 r. – odnotowano wzrost do poziomu 36,87 etatów i tym samym wzrost wydatków na wynagrodzenia do poziomu 10,88%. Udział wydatków na wynagrodzenia nauczycieli kontraktowych w ogóle wydatków na wynagrodzenia nauczycieli w badanym okresie wahał się w przedziale od 7,73% do 8,60%, przy średniej liczbie nauczycieli i wychowawców w roku kalendarzowym (w przeliczeniu na jeden etat) wynoszącej od 33,40 w 2021 r. do 38,31 w 2017 r., natomiast w przypadku nauczycieli stażystów – od 1,02% do 2%, przy średniej ich liczbie na poziomie od 5,44 w 2021 r. do 11,21 w 2019 r.

Wydatki na wynagrodzenia w przeliczeniu na 1 etat zwiększały się od 182.354,18 zł w 2017 r., 192.335,31 w 2018 r., 212.623,05 zł w 2019 r. do 220.560,06 zł w 2020 r., natomiast do 30 września 2019 r. wynosiły 177.898,27 zł.

Gmina Grybów nie wypłacała żadnych dodatków poza określonymi w Karcie Nauczyciela oraz w „Regulaminie określającym wysokość stawek i szczegółowe warunki przyznawania nauczycielom dodatków do wynagrodzenia zasadniczego, szczegółowe warunki obliczania i wypłacania wynagrodzenia za godziny ponadwymiarowe i godziny doraźnych zastępstw oraz wysokość nagród ze specjalnego funduszu nagród”¹³, aby spełnić warunki określone w art. 30 ust. 3 Karty Nauczyciela.

(akta kontroli str. 555, 775-782)

2.6. W budżecie Gminy zapewniono rokrocznie środki na dokształcanie i doskonalenie nauczycieli. Wysokość środków na ten cel wyliczono na podstawie planowanych rocznych środków przeznaczonych na wynagrodzenia osobowe nauczycieli,

w szczególności list płac nauczycieli z poszczególnych placówek za okres września roku poprzedzającego – kwota wynagrodzenia została pomnożona przez 12 miesięcy, co stanowiło podstawę do naliczenia odpisu na dokształcanie i doskonalenia nauczycieli, zgodnie z art. 70 Karty Nauczyciela. W latach 2017-2019 odpis na ten cel wynosił 1% przedmiotowych środków, a w latach 2020-2021 – 0,8% i został wyliczony w prawidłowych wysokościach. W roku 2017 r. środki na dokształcanie i doskonalenie nauczycieli wynosiły łącznie 119,63 tys. zł w stosunku do łącznego wykonania na poziomie 106,25 tys. zł (88,82%) i analogicznie w 2018 r. – 169,80 tys. zł/123,02 tys. zł (72,45%), w 2019 r. – 189,81 tys. zł/89,85 tys. zł (47,33%), w 2020 r. – 165,09 tys. zł/100,00 tys. zł (60,57%), a w 2021 r. – 203,84 zł/97,98 tys. zł (48,07% – wykonanie na 30 września). Wykorzystanie środków na doskonalenie zawodowe nauczycieli na niższym poziomie było wynikiem ujęcia w dziale 854 środków dla nauczycieli świetlic. W wyniku reformy nauczycielom brakowało po kilka godzin do pełnego etatu, a każdy nauczyciel zatrudniony w szkole i mający kwalifikacje pedagogiczne, posiada kwalifikacje do zajmowania stanowiska nauczyciela świetlicy. Gmina zatrudnia nauczycieli świetlicy na pełnym etacie tylko w dwóch szkołach, realizując swoje zadania tylko na świetlicy szkolnej, natomiast w pozostałych 13 szkołach na świetlicy prowadzi zajęcia kilku nauczycieli, którzy tygodniowo realizują tylko jedną lub kilka godzin w świetlicy, a pozostałą część etatu realizują w ramach pensum jako nauczyciel konkretnego przedmiotu i korzystają z dofinansowania z różnych form doskonalenia zawodowego dotyczącego nauczania przez nich przedmiotu, a tylko wychowawcy zatrudnieni w pełnym wymiarze na świetlicy składali wnioski o dofinansowanie szkoleń i innych form doskonalenia zawodowego z zakresu realizowanych zadań opiekuńczo-wychowawczych na świetlicy, które były wplacane z działu 854.

(akta kontroli str. 759-760, 775-782, 799-816)

2.7. Wydatki na wynagrodzenia¹⁴ pracowników administracji i obsługi zatrudnionych w placówkach oświatowych w poszczególnych latach objętych kontrolą wykazywały tendencję wzrostową. W 2020 r. wynagrodzenia pracowników administracji wzrosły o 40,83% w porównaniu do 2017 r. (tj. z 461,00 tys. zł w 2017 r. do 649,22 tys. zł w 2020 r.), a pracowników obsługi o 50,47% (tj. z 2.851,23 tys. zł do 4.290,28 tys. zł), przy średniorocznej liczbie etatów pracowników administracji wynoszącej 11,75 w 2017 r. i 12,75 w 2020 r. oraz pracowników obsługi – 94,71 w 2017 r. i 103,68 w 2020 r. Według danych na 30 września 2021 r. wydatki na wynagrodzenia dla wskazanych grup pracowników wynosiły odpowiednio 577,86 tys. zł i 3.449,10 tys. zł, przy średniorocznej liczbie etatów na poziomie 11,63 i 101,72. W latach 2017-2019 Gmina nie ponosiła wydatków z tytułu

¹³ Uchwała Nr XXXVI/357/2018 Rady Gminy Grybów z dnia 12 października 2018 r.

¹⁴ Dane dotyczące wydatków na wynagrodzenia nie zawierają pochodnych od wynagrodzeń.

wynagrodzeń dla pracowników administracji zatrudnionych w jednostkach obsługujących. W 2020 r., kiedy utworzono Gminne Centrum Usług Wspólnych w Grybowie, i według stanu na 30 września 2021 r., średnioroczna liczba etatów¹⁵ wynosiła w tej grupie pracowników odpowiednio 9 i 9,11, przy wydatkach na wynagrodzenia wynoszących 565,96 tys. zł i 482,81 tys. zł. Pracownicy administracji zatrudnieni w Urzędzie Gminy w każdym roku objętym kontrolą stanowili najmniej liczną grupę. Wydatki na wynagrodzenia w tej grupie w latach 2017-2019 wzrosły o 20,24% (z 575,35 tys. zł w 2017 r. do 691,78 tys. zł w 2019 r.), przy średniorocznej liczbie etatów wynoszącej 10,67 w 2017 r. i 10,41 w 2019 r. Z kolei w roku 2020 i według stanu na 30 września 2021 r. liczba ta wynosiła odpowiednio 3,92 i 3,33, a wydatki na wynagrodzenia 268,78 tys. zł i 193,44 tys. zł.

(akta kontroli str. 553-554)

2.8. Wójt wyjaśnił, że Gmina nie przyznawała szkołom w ich budżetach środków na stypendia za wyniki w nauce oraz za wyniki sportowe, ponieważ nie było podjętej Uchwały Rady Gminy regulującej przyznawanie takich stypendiów. Wspierała natomiast uczniów szczególnie uzdolnionych, przyznając nagrody laureatom oraz finalistom konkursów wojewódzkich i ogólnopolskich. W poszczególnych latach wydatki na zakup nagród wyniosły: w 2017 r. – 7.972,81 zł, w 2018 r. – 11.154,49 zł, w 2019 r. – 9.626,44 zł, w 2020 r. 7.055,81 zł, a do 30 września 2021 r. – 3.347,53 zł.

(akta kontroli str. 775-782, 1633)

NIK zwraca uwagę, że zgodnie z art. 90g ust. 11 ustawy o systemie oświaty stypendium za wyniki w nauce lub za osiągnięcia sportowe przyznaje dyrektor szkoły, po zasięgnięciu opinii rady pedagogicznej, w ramach środków przyznanych przez organ prowadzący na ten cel w budżecie szkoły. Nie jest więc konieczne podjęcie przez radę gminy dodatkowej uchwały w tym zakresie, gdyż warunki przyznawania tych stypendiów zostały określone w art. 90g ust. 2 ustawy o systemie oświaty. Stosownie do art. 90g ust. 6 i 7 tej ustawy średnią ocen ustala komisja stypendialna, którą powołuje dyrektor szkoły, a organ prowadzący powinien przeznaczyć środki na ten cel w budżecie szkoły.

2.9. Wydatki ponoszone na szkoły wzrosły w latach 2017-2020 o 7.977.662 zł, tj. o 23,84%, z poziomu 25.488.478 zł w 2017 r. do poziomu 33.466.140 zł w 2020 r. Według stanu na 30 września 2021 r. wydatki na oświatę wyniosły 29.275.011 zł. Wzrost wydatków na oświatę był skorelowany ze wzrostem średniej liczby uczniów w szkołach podstawowych i ich jednoczesnym spadkiem w gimnazjach. Średnia liczba uczniów w szkołach podstawowych w roku kalendarzowym, w okresie objętym badaniem, kształtowała się kolejno na poziomie 2.014, 2.351, 2.566, 2.589 oraz 2.630 – według stanu na 30 września 2021 r. Tendencja wzrostowa utrzymała się także w przypadku wydatków na oświatę na jednego ucznia w latach 2017-2019, a następnie uległa odwróceniu. W 2017 r. wydatki te wyniosły 17.293 zł w przeliczeniu na jednego ucznia, w 2018 r – 19.715 zł, w 2019 r – 18.234 zł, natomiast w 2020 r. wynosiły 12.926 zł, a do 30 września 2021 r. – 11.131 zł.

(akta kontroli str. 537)

2.10. Dane wykazane przez Gminę Grybów w rocznych sprawozdaniach budżetowych Rb-27S i Rb-28S za lata 2017-2020 i sporządzonych na 30 września 2021 r. w zakresie dochodów i wydatków na zadania oświatowe były zgodne z danymi wynikającymi w z ewidencji księgowej.

(akta kontroli str. 977-1055)

¹⁵ W latach 2020 i 2021 w GCUW w Grybowie nie było zatrudnionych pracowników takich jak: konserwator, informatyk, sprzątaczką.

2.11. Gmina Grybów nie zaciągała zobowiązań finansowych na pokrycie wydatków związanych z oświatą w okresie objętym kontrolą.

(akta kontroli str. 521)

2.12. W latach 2017-2021 (do 30 września) w Gminie funkcjonowały cztery przedszkola niepubliczne oraz jeden niepubliczny rehabilitacyjny punkt przedszkolny, dla których Gmina jest organem rejestrującym. Dotacje były udzielane dla wszystkich tych jednostek oświatowych. W 2017 r. na ten cel przekazano 1.554,24 tys. zł, a w kolejnych latach odpowiednio 1.790,79 tys. zł, 2.009,69 tys. zł, 2307,63 tys. zł, natomiast do 30 września 2021 r. – 1.608,38 tys. zł.

Szczegółowym badaniem w zakresie prawidłowości obliczania kwot dotacji i udzielania ich zgodnie z uchwałami Rady Gminy objęto pięć dotacji – po jednej dla każdego roku objętego kontrolą, dla każdej z niesamorządowych jednostek. W wyniku badania stwierdzono, że zostały naliczone, udzielone i rozliczone prawidłowo.

(akta kontroli str. 170, 538, 838-846, 1664-1749)

2.13. Na podstawie badanej próby stwierdzono, że rozliczenie dotacji udzielonych niesamorządowym przedszkolom odbywało się zgodnie z uregulowaniami przyjętymi w uchwale Nr XXIX/283/2017 Rady Gminy Grybów z dnia 28 grudnia 2017 r. w sprawie *trybu udzielania i rozliczania dotacji publicznym i niepublicznym przedszkolom, innym formom wychowania przedszkolnego, szkołom, w tym szkołom podstawowym, w których zorganizowano oddział przedszkolny i placówkom prowadzonym na terenie Gminy Grybów, trybu kontroli prawidłowości pobrania i wykorzystania tych dotacji oraz terminu i sposobu rozliczania ich wykorzystania*¹⁶. W okresie objętym kontrolą wójt nie przeprowadzał kontroli w niesamorządowych przedszkolach pod względem prawidłowości pobrania i wykorzystania przez nie dotacji, co przedstawiono w sekcji *stwierdzone nieprawidłowości*.

(akta kontroli str. 776)

2.14. W przypadku realizacji zadań inwestycyjnych związanych z oświatą Gmina jako podstawowe potrzeby wskazała:

- budowę Szkoły Podstawowej w Gródku,
- modernizację Zespołu Szkolno-Przedszkolnego w Stróżach,
- kontynuację Wieloletniego Rządowego Programu „Posiłek w szkole i w domu”,
- bieżące remonty placówek oświatowych.

W okresie objętym kontrolą Gmina prowadziła w sumie 11 inwestycji oświatowych, z których jedna nie została zakończona do 30 listopada 2021 r. W wyniku przeprowadzonych inwestycji nastąpiła poprawa warunków nauczania i opieki, poprawa warunków pracy kadry pedagogicznej oraz pracowników obsługi administracyjnej oraz zwiększenie dostępności uczniów i młodzieży do zajęć pozalekcyjnych, w tym sportowych. Gmina realizowała następujące inwestycje:

- Przebudowa i rozbudowa budynku Szkoły Podstawowej w Cieniawie (wartość umowy: 2 515 859,11 zł – środki własne).

W wyniku zrealizowanej inwestycji powstała: kuchnia wraz z zapleczem socjalnym i magazynowym, jadalnia dla uczniów, komunikacja z głównym wejściem do budynku, 4 sale lekcyjne, szatnia dla uczniów, sekretariat i gabinet dyrektora, sala informatyczna, biblioteka z czytelnią, sanitariaty, gabinet pedagoga, przedszkole z dwoma salami i zapleczem sanitarnym oraz pokój nauczycielski.

¹⁶ Poprzednio uchwała Nr XVIII/174/2016 Rady Gminy Grybów z dnia 29 listopada 2016 r. w sprawie trybu udzielania i rozliczania dotacji dla szkół, przedszkoli, oddziałów przedszkolnych szkół podstawowych i innych form wychowania przedszkolnego prowadzonych na terenie Gminy Grybów oraz trybu i zakresu kontroli prawidłowości pobrania i wykorzystywania dotacji obowiązująca do 1 lutego 2018 r.

- Budowa boisk sportowych w miejscowościach Siołkowa i Kałowa (wartość umowy: 896 055,00 zł, w tym dofinansowanie z Ministerstwa Sportu 437.300,00 zł).
W miejscowości Kałowa wykonano boisko wielofunkcyjne z wyposażeniem z nawierzchni poliuretanowej, w tym: boisko do piłki ręcznej, boisko do tenisa, boisko do siatkówki, boisko do koszykówki, bieżnia do skoku w dal, bieżnia lekkoatletyczna, piłkochwyty. W miejscowości Siołkowa wykonano boisko wielofunkcyjne z wyposażeniem z nawierzchni poliuretanowej, w tym: boisko do piłki ręcznej, boisko do siatkówki, boisko do koszykówki, boisko do badmintonu, zeskokcznia skoku w dal, parking - utwardzenie placu kostką brukową, oświetlenie 4 słupy stalowe po 2 lampy halogenowe na każdym, piłkochwyty.
- Remont budynku Szkoły Podstawowej w Cieniawie (wartość umowy 521 998.59 zł – środki własne).
Zakres robót w ramach zadania obejmował: roboty rozbiórkowe wyburzeniowe i murowe, roboty okładzinowe, tynkarskie i malarskie, podłogi i posadzki, wymiana instalacji wentylacyjnej, elektrycznej, instalacji wodociągowej i sanitarnej, wykonanie monitoringu, wymiana stolarki wewnętrznej.
- Rozbudowa Szkoły Podstawowej w Binczarowej o część dydaktyczną wraz z salą gimnastyczną (wartość umowy: 3 638 384,40 zł, w tym dofinansowanie z Rządowego Funduszu Inwestycji Lokalnych w wysokości 808.685,66 zł).
Rozbudowa obejmowała część dydaktyczną wraz z salą gimnastyczną, 4 sale lekcyjne, komunikacje (korytarze) i klatkę schodową, sanitariaty oraz szatnie dla uczniów. Budynek pokryty blachą trapezową, konstrukcja sali gimnastycznej wykonana z drewna klejonego, budynek wyposażony w instalację elektryczną, gazową, wodociągową, teletechniczną oraz kanalizację sanitarną. Budynek docieplony styropianem. Utwardzono z kostki brukowej plac manewrowy, parking przy szkole, zjazd z drogi powiatowej oraz opaskę wokół budynku. Dostosowano komunikację istniejącego budynku z nową salą gimnastyczną i częścią dydaktyczną.
- Rozbudowa Szkoły Podstawowej w Polnej o część dydaktyczną wraz z salą gimnastyczną (wartość umowy: 2 680 000 zł, w tym dofinansowanie z Rządowego Funduszu Inwestycji Lokalnych w wysokości 295.709,11 zł).
Rozbudowa obejmowała część dydaktyczną wraz z salą gimnastyczną, 3 sale lekcyjne, bibliotekę, komunikacje (korytarze) i klatkę schodową, sanitariaty oraz szatnie dla uczniów. Wokół budynku oraz wejścia do budynku wykonano opaskę z kostki brukowej. Wykonano dodatkową studnię wraz z przyłączami (4 305 zł).
Dostosowano komunikację istniejącego budynku z nową salą gimnastyczną i częścią dydaktyczną.
- Modernizacja budynku Zespołu Szkolno-Przedszkolnego w miejscowości Krużłowa Wyzna (wartość umowy: 877 500 zł – środki własne).
W budynku wykonano następujące prace: wymiana lamp oświetleniowych na ledowe, wymiana stolarki okiennej, wymiana stolarki aluminiowej, wymiana stolarki drzwiowej wewnętrznej, wymiana balustrad (chromoniklowe), wykonanie posadzek z płytki gresowej, posadzka z wykładziny z tworzyw sztucznych PCV, instalacja wod-kan: rurociągi z tworzyw sztucznych, montaż osprzętu białego (sanitariaty i ubikacje).
- Remont boiska wielofunkcyjnego przy Szkole Podstawowej w miejscowości Wawrzka (wartość umowy: 195 318,27 zł, w tym dofinansowanie z UMWM w wysokości 136.000 zł).
Przeprowadzono remont boisk do piłki ręcznej i piłki siatkowej, w ramach programu „Otwarte Strefy Aktywności” Ministerstwa Sportu i Turystyki.

- Remont sanitariatów w budynku Zespołu Szkolno-Przedszkolnego w miejscowości Stróże (wartość umowy: 234 700 zł – środki własne).
- Remont boiska wielofunkcyjnego przy Zespole Szkolno-Przedszkolnym w miejscowości Biała Niżna (wartość umowy: 146 666,00 zł, w tym dofinansowanie z UMWM w wysokości 102.666,20 zł).
Wykonano nawierzchnię poliuretanową bezpieczną, montaż bramek do piłki ręcznej, montaż słupków do siatkówki.
- Modernizacja istniejącego boiska o nawierzchni asfaltowej na nawierzchnię bezpieczną przy Zespole Szkolno-Przedszkolnym nr 1 w Ptaszkowej (wartość umowy: 357 513,36 zł, w tym dofinansowanie z UMWM w wysokości 124.660,00 zł). Roboty budowlane zostały odebrane 2 listopada 2021 r.
- Budowa boisk sportowych przy Szkole Podstawowej w miejscowości Florynka (wartość umowy: 1 498 740,03 zł, w tym dofinansowanie z Ministerstwa Sportu w wysokości 1.098.641 zł). Roboty budowlane w trakcie realizacji – planowany termin zakończenia 13 lipca 2022 r.

(akta kontroli str. 517-524, 546-551, 759-765)

2.15-16. Gmina nie poniosła dodatkowych wydatków w związku likwidacją gimnazjów i dostosowaniem się do nowego ustroju szkolnego. Majątek po likwidacji gimnazjów został przekazany szkołom podstawowym oraz zespołom szkolno-przedszkolnym, które stanowiły dotychczas część składową tych budynków. Gmina nie prowadziła żadnych inwestycji związanych z rozbudową lub modernizacją obiektów należących do gimnazjów, w tym także nie ponosiła kosztów zakupu wyposażenia. Po likwidacji gimnazjów szkoły podstawowe przejęły sale lekcyjne będące dotychczas w ich użytkowaniu na rzecz realizacji zajęć dla uczniów szkół podstawowych. Ponadto Gmina utrzymała dotychczasowy stan zatrudnienia i tym samym nie ponosiła wydatków związanych z odprawami dla zwalnianych nauczycieli ani wydatków w związku z koniecznością zatrudnienia nowych. Wójt wyjaśnił, że Gmina o planowanej reformie wiedziała już na trzy lata wcześniej przed jej wdrażaniem i podjęła wspólne działania wraz z dyrektorami szkół, co w konsekwencji skutkowało brakiem zwolnień nauczycieli i jednocześnie brakiem kosztów zatrudnienia nowych w związku z reformą gimnazjalną.

(akta kontroli str. 546-551, 759-765)

2.17. W związku z pandemią COVID-19 Gmina poniosła ze środków własnych nieprzewidziane wydatki w zakresie zadań oświatowych w postaci zakupu w 2020 r. 20 szt. lamp dezynfekujących za łączną kwotę 11.366,00 zł oraz w 2021 r. – 2 notebooków (wraz z akcesoriami i licencjami na pakiet biurowy), łącznie za kwotę 5.645,70 zł, które to urządzenia przekazano szkołom. Ze środków własnych, w ramach bieżących potrzeb, szkoły zakupiły płyny dezynfekujące, maseczki, rękawiczki jednorazowe oraz mop parowy do czyszczenia dywanów w przedszkolu. Ponadto w ramach projektu Małopolska Tarcza Antykryzysowa – Pakiet Edukacyjny Cyfryzacja Szkół i Placówek oświatowych zostały zakupione 122 laptopy, które przekazano do szkół, celem realizacji nauki zdalnej. Gmina otrzymała z Małopolskiego Urzędu Wojewódzkiego i Komendy Miejskiej Straży Pożarnej w Nowym Sączu maseczki oraz płyny do dezynfekcji, które przekazała do szkół – otrzymano łącznie 7.400 szt. maseczek oraz 363 szt. 5-litrowych płynów do dezynfekcji.

(akta kontroli str. 546-551, 557-568)

2.18. W latach 2020-2021 odnotowano zmniejszenie wydatków w zakresie godzin nadliczbowych oraz za zajęcia świetlicowe łącznie na kwotę 249.358,70 zł, w tym w 2020 r. – w wysokości 244.382,09 zł, natomiast do 30 września 2021 r. – w wysokości 4.976,61 zł.

(akta kontroli str. 546-551, 759-765)

2.19. Gmina Grybów realizowała wszystkie zadania oświatowe.

(akta kontroli str. 517-524)

2.20. Od 1 stycznia 2020 r. Utworzono Gminne Centrum Usług Wspólnych w Grybowie, którego zadaniem było zapewnienie wspólnej obsługi finansowej, rachunkowej i organizacyjnej oświatowym gminnym jednostkom organizacyjnym. Wójt wyjaśnił, że rzetelność danych ujętych w sprawozdaniach budżetowych przedkładanych przez Centrum była weryfikowana poprzez comiesięczne doksięgowywanie danych z ewidencji księgowej jednostki do ewidencji księgowej budżetu, a następnie kontrolę sald kont.

(akta kontroli str. 37-41,781-782, 1633)

Stwierdzone
nieprawidłowości

W działalności kontrolowanej jednostki w przedstawionym wyżej zakresie stwierdzono następującą nieprawidłowość:

W latach 2018-2021 (do 30 września) Wójt nie przeprowadzał kontroli w placówkach oświatowych prowadzonych przez inne niż Gmina Grybów i ministrowie osoby prawne i fizyczne pod względem prawidłowości pobrania i wykorzystania dotacji, w tym przedstawionych danych o liczbie uczniów, co było działaniem nierzetelnym i niezgodnym z § 6 ust. 1 uchwały Nr XXIX/283/2017 Rady Gminy Grybów z dnia 28 grudnia 2017 r. w sprawie trybu udzielania i rozliczania dotacji publicznym i niepublicznym przedszkolom, innym formom wychowania przedszkolnego, szkołom, w tym szkołom podstawowym, w których zorganizowano oddział przedszkolny i placówkom prowadzonym na terenie Gminy Grybów, trybu kontroli prawidłowości pobrania i wykorzystania tych dotacji oraz terminu i sposobu rozliczania ich wykorzystania¹⁷.

Zgodnie § 6 ust. 1 uchwały Nr XXIX/283/2017 Rady Gminy Grybów z dnia 28 grudnia 2017 r. Wójt Gminy Grybów przeprowadza kontrole jednostki pod względem prawidłowości pobrania i wykorzystania dotacji, w tym przedstawionych danych o liczbie uczniów, w oparciu o dokumentację organizacyjną, finansową i dokumentację przebiegu nauczania.

Wójt wyjaśnił, że powodem nieprzeprowadzenia kontroli były braki kadrowe w Referacie Oświaty w latach 2017-2019, a następnie, do nadal, stan epidemii COVID-19, który uniemożliwiał kontrolę na miejscu.

(akta kontroli str. 776, 1665-1669)

NIK zwraca uwagę, że dotacje przekazywane przez Gminę przedszkolom niesamorządowym to średnio 2 mln zł rocznie. Naliczanie i rozliczanie dotacji tylko i wyłącznie na podstawie przedstawionych przez te placówki informacji o liczbie uczniów bez ich rzeczywistej weryfikacji z dokumentacją źródłową znajdującą się w placówce nie pozwala na sprawdzenie, czy dotacja nie została pobrana nienależnie bądź w nadmiernej wysokości oraz czy prawidłowo ją wykorzystano.

OCENA CZĄSTKOWA

Gmina rzetelnie i zgodnie z przepisami gospodarowała środkami na zadania oświatowe. W uchwałach budżetowych na poszczególne lata prawidłowo planowano dochody z tytułu części oświatowej subwencji ogólnej, w wysokości wynikającej z informacji otrzymanych od ministra właściwego do spraw finansów publicznych.

W budżecie Gminy zapewniono środki na doskonalenie zawodowe nauczycieli w wymaganej wysokości, a w sprawozdaniach budżetowych prawidłowo wykazywano dane wynikające z ewidencji księgowej. Gmina wykorzystwała skontrolowane dotacje otrzymane z budżetu państwa zgodnie z przeznaczeniem, zwracając terminowo niewykorzystane środki. NIK ocenia jako działania nierzetelne nieprzeprowadzanie kontroli w niesamorządowych placówkach oświatowych, którym Gmina udzielała dotacji.

¹⁷ Uchwała weszła w życie 2 lutego 2018 r.

IV. Uwagi i wnioski

W związku ze stwierdzonymi nieprawidłowościami, Najwyższa Izba Kontroli, na podstawie art. 53 ust. 1 pkt 5 ustawy o NIK, przedstawia następujące uwagi i wnioski:

Uwagi Najwyższa Izba Kontroli nie formułuje uwag.

Wnioski Zaplanowanie i przeprowadzanie kontroli w niesamorządowych placówkach oświatowych pod względem prawidłowości pobrania i wykorzystania dotacji, w tym przedstawionych danych o liczbie uczniów.

V. Pozostałe informacje i pouczenia

Wystąpienie pokontrolne zostało sporządzone w dwóch egzemplarzach; jeden dla kierownika jednostki kontrolowanej, drugi do akt kontroli.

Prawo zgłoszenia
zastrzeżeń

Zgodnie z art. 54 ustawy o NIK kierownikowi jednostki kontrolowanej przysługuje prawo zgłoszenia na piśmie umotywowanych zastrzeżeń do wystąpienia pokontrolnego, w terminie 21 dni od dnia jego przekazania. Zastrzeżenia zgłasza się do dyrektora Delegatury NIK w Krakowie. Prawo zgłaszania zastrzeżeń, zgodnie z art. 61b ust. 2 ustawy o NIK, nie przysługuje do wystąpienia pokontrolnego zmienionego zgodnie z treścią uchwały w sprawie zastrzeżeń.

Obowiązek
poinformowania
NIK o sposobie
wykorzystania uwag
i wykonania wniosków

Zgodnie z art. 62 ustawy o NIK należy poinformować Najwyższą Izbę Kontroli, w terminie 21 od otrzymania wystąpienia pokontrolnego, o sposobie wykonania wniosku pokontrolnego oraz o podjętych działaniach lub przyczynach niepodjęcia tych działań.

W przypadku wniesienia zastrzeżeń do wystąpienia pokontrolnego, termin przedstawienia informacji liczy się od dnia otrzymania uchwały o oddaleniu zastrzeżeń w całości lub zmienionego wystąpienia pokontrolnego.

Kraków,   grudnia 2021 r.

Kontroler
Paweł Karbownik
Specjalista kontroli państwowej

.....
podpis